

Evropski puls

Elektronski mjesečnik za evropske integracije broj 101, februar 2014.

TEMA BROJA

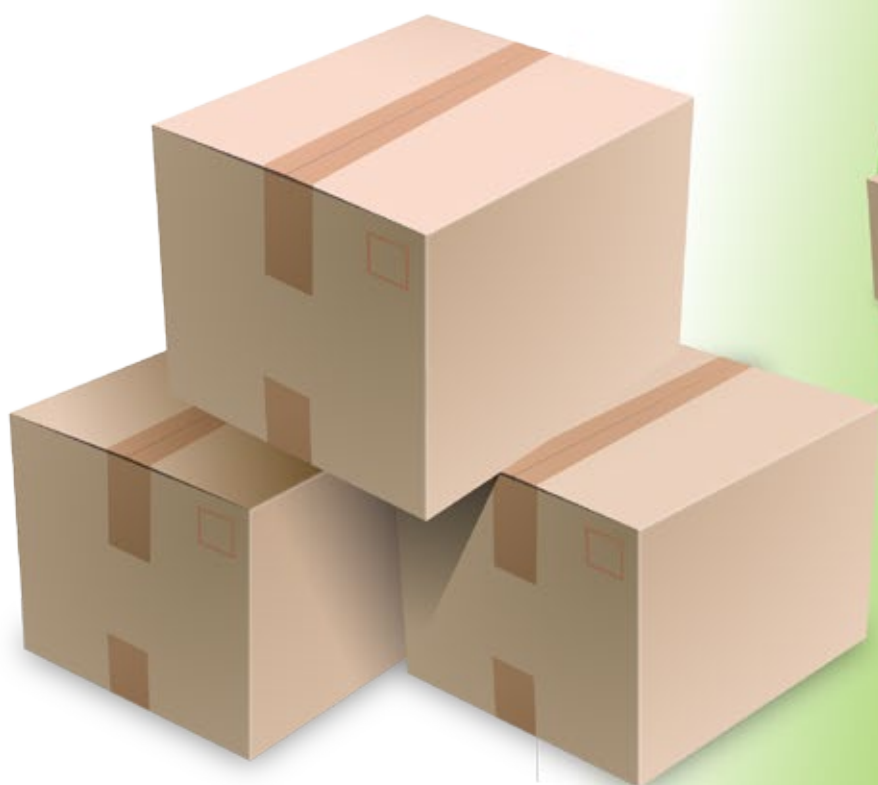
Zašto je važno Poglavlje 5 -
javne nabavke

intervju

Ministar unutrašnjih poslova,
Raško Konjević

region

Zviždači za sad uzalud zvižde

Uvodnik:

Strah

Vladan Žugić

Davno sam prestao da vjerujem u spontana okupljanja. Ne vjerujem ni da iza protesta građana/ki Zenice, Tuzle, Sarajeva... ne stoje interesi onih koji su samo testirali ili pokušali da artikulišu socio-ekonomsko nezadovoljstvo u državi u kojoj se pouzdano ne zna ni broj ministara (u medijskim izvještajima brojke variraju od 140 do 200.)

Šokantne su bile reakcije balkanske političke elite na proteste koji su, budimo realni, više podsjetili na štrajk mljekara u Francuskoj nego na arapsko proljeće, demonstracije na istanbulskom Taksinu ili upornost majdanovaca u Ukrajini. Tako je **Milorad Dodik** odmah potrčao kod **Aleksandra Vučića**, **Zoran Milanović** nenajavljeno doputovao u Hercegovinu, dok sada već smijenjeni ministar policije **Fahrudin Radončić** nije želio da bije svoj narod... Crnogorska vlast je pokušala preko lojalnih medija da satanizuje dio nevladinog sektora i nezavisnih medija koju su postavili logično pitanje - mogu li se protesti proširiti van granica Federacije BiH. Dodatno, utisak je i da je insceniran napad protestanata na policiju ispred zgrade Vlade u Podgorici kako bi, kasnijim privođenjem nekoliko „ekstremista“, pokazali „snagu države“. Bolje spriječiti, nego liječiti, zar ne? Ove reakcije pokazuju strah dijela regionalne političke elite, pupčano vezane sa tajkunsko kriminalnim miljeom, od socijalnog bunta. Razlog zbog kojeg je EU obećala državama zapadnog Balkana evropsku budućnost je stabilizacija regiona razorenog nacionalističkim podjelama. Sada, izgleda, sve države Balkana, više nego još prisutni nacionalizam, siječe nova podjela – na one koji žive ispod ili na ivici egzistencijalnog minimuma i nestajući srednji sloj i, sa druge strane, procentualno zanemarljivu novu klasu koja za sada uspješno anestezira ove prve obećanjima o izlasku iz recesije, velikim investicijama, boljem sutra... EU treba da je svjesna opasnosti socijalnog raslojavanja na Balkanu, ako želi stabilno susjedstvo.

Kalendar

05. februar **File: Hitno usvojite zakon o finansiranju političkih partija** / Komesar za proširenje **Štefan Füle** poručio da Crna Gora mora bez daljeg odlaganja da usvoji izmjene Zakon o finansiranju političkih partija. U Evropskom parlamentu tokom rasprave o Rezoluciji o napretku Crne Gore, Füle je naveo da je otvaranje pregovora za poglavlja 23 i 24 rezultat intenzivnog rada na akcionim planovima i da EK sada očekuje da oni budu realizovani “tako da građani vide i osjete benefite”.
05. februar **Koalicija NVO: Teško razumljivi vladini izvještaji** / Postojeći pristup izvještavanju, u vezi sa AP za poglavlje 23, onemogućava javnosti adekvatno razumijevanje onoga što je urađeno i objektivnu ocjenu ostvarenih promjena, zaključila Koalicija za praćenje pregovora u poglavlju 23, a koju čini 16 crnogorskih NVO.
06. februar **Lange: Kasnite sa akcionim planovima** / Predstavnik Generalnog direktorata za proširenje EK **Dirk Lange** kazao da je EK primijetila kašnjenje u realizaciji Akcionog plana za poglavlja 23 i 24. Lange je izjavio da će se u junu vidjeti kako se sprovode akcioni planovi u Crnoj Gori.
19. februar **Atina podržava Crnu Goru** / Grčka, kao zemlja koja predsjedava EU, ali i kao jedna od najstarijih članica NATO-a, snažno podržava Crnu Goru u evroatlantskim integracijama, kazao potpredsjednik vlade i ministar vanjskih poslova Grčke **Evangelos Venizelos** koji je boravio u posjeti Crnoj Gori.
- 18/19. februar **Usvojen zakon o finansiranju partija, ali ne i izborni** / Poslanici opozicije i SDP-a preglasali DPS i podržali izmjene Zakona o finansiranju političkih partija, kojim se, između ostalog, ograničavaju budžetske isplate i zapošljavanja tokom izborne kampanje, a Državnoj izbornoj komisiji daju ovlaštenja da podnosi prekršajne i krivične prijave u slučaju zloupotreba državnih resursa. Međutim, Skupština nije izglasala krovne izmjene Zakona o izboru odbornika i poslanika, jer nijesu imali podršku DPS-a i jedne manjinske partije. Taj akt se usvaja dvotrećinskom većinom.
26. februar **Moramo usvojiti 1400 zakona** / Crna Gora će do 2018. donijeti 209 strategija i usvojiti 1400 zakonskih akata, rekao glavni pregovarač **Aleksandar Andrija Pejović**, nakon konferencije “Crna Gora i perspektive Zapadnog Balkana u EU” u Briselu.

Trenutak da Balkan počne da privlači više investicija

Štefan Füle
Autor je evropski komesar za
proširenje

Evropa počinje da pokazuje prve znake izlaska iz krize, i to je pravi momenat za zapadni Balkan da počne da privlači veći obim investicija. U tom pravcu bih želio i da predstavim novi pristup Evropske komisije (EK) problemima ekonomskog upravljanja, konkurentnosti i rasta za region zapadnog Balkana.

U prošlogodišnjoj Strategiji proširenja, Komisija je objavila namjeru da razvije novi pristup ekonomskom razvoju regiona, koji podrazumijeva izgradnju konsenzusa između lidera ovih zemalja i potencijalnih investitora o prioritetima ekonomskih reformi.

Što je cilj novog pristupa? Želimo da nastavimo sa pružanjem podrške regionu u otvaranju novih radnih mjesta, unaprijeđenju konkurentnost i podsticanju privrednog rasta. To su sve problemi sa kojima se u posljednjih pet godina suočavala i sama EU. Naši naponi da se izborimo sa krizom su dali rezultate, i vrijeme je da i zapadni Balkan ima koristi od tog iskustva.

Nijedna od zemalja zapadnog Balkana nije funkcionalna tržišna privreda. Nezapošljenost u regionu je ogromna, što posebno pogađa mlade. Javni dugovi i deficiti su u porastu, a bilans razmjena sa inostranstvom veoma nepovoljan za mnoge zemlje regiona. Mnoge odluke koje bi se morale zasnivati na logici tržišta su ispolitizirane, što negativno utiče na konkurentnost. Ovi problemi se moraju rješavati kroz jasnu reformsku agendu, ali i veliku količinu investicija kako iz javnog tako i iz privatnog sektora.

Reforme javnih finansija i tržišta rada i smanjenje administrativnih tereta za preduzetnike moraju biti prioritet, kao i ulaganja u obrazovanje, radno osposobljavanje i istraživanja. Vladavina prava je od posebnog značaja za reforme zbog toga što garantuje pravnu stabilnost i pozitivno utiče na povjerenje investitora.

Investicije mogu očekivati samo one zemlje koje unaprijede investicionu klimu i stvore uslove za održiv rast, bez kojeg nema zapošljavanja; uključujući i preduslove za privlačenje stranih investicija; poslovno okruženje povoljno za razvoj preduzetništva, i podsticaje za domaće preduzetnike i mala i srednja preduzeća.

Pozivam sve investitore da iskoriste ovu priliku i

istaknu oblasti u kojima je neophodno poboljšati investicionu klimu na zapadnom Balkanu.

Kako bi postigli ove ciljeve, potrebno je preduzeti sljedeće korake.

Prvo, treba nam makroekonomska, fiskalna i finansijska stabilnost. Već imamo dijalog o godišnjim makroekonomskim i fiskalnim programima sa svim zemljama, osim sa Kosovom. Ovaj proces treba proširiti i usredsrediti ga na ključne strukturne reforme. Dijalog će biti zasnovan na nacionalnim planovima ekonomskih reformi, sa ciljem da se zajednički usaglasе posebne preporuke za svaku zemlju koje će predstavljati reformske smjernice. Zajedno sa Međunarodnim monetarnim fondom, EK će pružati tehničku podršku u primjeni ovih preporuka. Od zemalja regiona ćemo, takođe, tražiti da izrade redovne akcione planove o upravljanju javnim finansijama. Napredak u ovoj oblasti će otvoriti mogućnost pristupa fondovima budžetske podrške u okviru novog instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II).

Drugo, neophodno je definisati prioritetne sektore za povećanja ulaganja kako bi se uticalo na rast izvoza i zapošljenosti. Komisija će od zemalja regiona tražiti da svake dvije godine (počev od 2015) podnesu preglede planova strukturnih reformi u sektorima koji su od najvećeg značaja za rast i konkurentnost, a to su saobraćaj, energetika i obrazovanje. Uz jasno preciziranje prioritetnih reformi u kratkom i srednjem roku, ovi dokumenti će predstavljati mape puta za investitore, koji će na osnovu njih moći da zaključe koje su najisplativije oblasti za ulaganja.

Treće, EK će podržati ovaj proces i reforme koje iz njega proizilaze kroz fondove pretpristupne pomoći IPA II, kroz stalnu saradnju sa zemljama regiona i međunarodnim finansijskim institucijama kako bi se osigurao napredak i finansijska osnova za reforme.

Budućnost zemalja regiona zavisi od sposobnosti njihovih lidera da osiguraju saradnju svih organa kako bi ove reforme bile u potpunosti sprovedene.

Izvor: izvodi iz govora na konferenciji EBRD u Londonu, 24. februara 2014.

Zašto je važno Poglavlje 5 - javne nabavke?

Sve manje prostora za namještene tendere

Svetlana Pešić

Iako je na početku pregovora o članstvu Crne Gore sa Evropskom unijom u sjenci poglavlja 23 i 24, Poglavlje 5 – javne nabavke vremenom će privući sve veću pažnju javnosti i onih koji su bave ovim poslom. Razlozi su jednostavni: u javnim nabavkama obrće se veliki novac, a samim tim su usko povezane sa dva najteža poglavlja koja se odnose na vladavinu prava. Primjera radi, naručioci javnih nabavki dostavili su 2012. Upravi za javne nabavke izvještaje za 4.423 nabavke čija je ukupna vrijednost nešto preko 323 miliona eura. To je oko 25% budžeta za tu godinu ili oko 10 % BDP.

Crna Gora je krajem decembra 2013. otvorila pregovaračko poglavlje *Javne nabavke*. Pregovori sa Hrvatskom trajali su prilično dugo, oko godinu i po dana, ako se ima u vidu da je ta država na početku pregovora, baš kao i Crna Gora, imala u manjoj ili većoj mjeri usklađen sistem javnih nabavki sa pravnom tekovinom EU. Međutim, Uniju je više zanimalo kao Hrvatska u praksi sprovodi zakon o javnim nabavkama, koliko su postupci transparentni i naročito kako funkcioniše sistem zaštite od nepravilnosti. Osim toga, EU često unaprjeđuje unutrašnje mehanizme tako da je Hrvatska već 2012. morala da usvoji novi zakon o javnim nabavkama.

Razlog zašto su članice Unije fokusirane na ovo poglavlje je pragmatičan – njih vjerovatno ne zanima kako se troši novac poreskih obveznika kandidata za članstvo, ali ako se u Crnoj Gori nešto dogovara mimo zakona, onda ni njihove kompanije nemaju šansu da dobiju posao u Crnoj Gori.

Za neupućene, na postupak javne nabavke je obavezan svako ko se većim dijelom finansira iz budžeta – Vlada, ministarstva, Skupština, sudovi, opštine, javna preduzeća, ustanove i institucije... Generalni principi koji regulišu ovu oblast potiču iz Ugovora i sudske prakse Evropskog suda pravde putem načela transparentnosti, jednakog tretmana, slobodne konkurencije i nediskriminacije. Sve procedure nabavki, uključujući i one koje ne ulaze

U javnim nabavkama obrće se veliki novac, a samim tim su usko povezane sa poglavljima 23 i 24 koja se odnose na vladavinu prava. Primjera radi, naručioci javnih nabavki dostavili su 2012. Upravi za javne nabavke izvještaje nabavke čija je ukupna vrijednost nešto preko 323 miliona eura. To je oko 25% budžeta za tu godinu ili oko 10% BDP.

u okviru EU direktiva o nabavkama, odnosno nabavke koje su ispod praga EU ili nijesu njen predmet, kao što su koncesije na usluge ili privatno-javna partnerstva, pokrivene su ovim principima. Direktiva 2004/18/EC, u vezi s tzv. "tradicionalnim ugovarateljima" ("klasični sektor") i Direktiva 2004/17/EC koja se tiče ovlašćenih tijela koja djeluju u oblastima voda, energije, transporta i poštanskih usluga ("sektor usluga"), koordinišu dodjelu javnih ugovora (javni radovi, javna snabdijevanja i ugovori o javnim uslugama). Koordinacija procedura za davanje javnih ugovora od strane ovlašćenih tijela u polju odbrane i bezbjednosti je propisana Direktivom 2009/81/EC.

Načelo transparentnosti je posebnpo važno. Tako se postupci javnih nabavki moraju uredno objavljivati, svi naručioci moraju donijeti godišnji plan nabavke koji sadrži podatke kao što su predmet nabavke, procijenjena vrijednost, vrsta postupka, planirani početak postupka... Koga zanima što naručuje neko ministarstvo, jednostavno treba da pogleda njihov plan nabavke za tekuću godinu.

Prema pravilima EU, moraju biti objavljeni svi bitni podaci svih ugovora. I sve to mora biti objavljeno na jednom sajtu. Ukoliko neki preduzetnik iz, primjera radi, Njemačke pokuša da prati što bi mogao da proda budžetskom korisniku u Francuskoj, Finskoj, Italiji onda to djeluje kao nemoguća misija zbog toga što se traži sve i svašta. Zato je EU razvila CPV – jedinstveni rječnik javnih nabavki, koji omogućava laku identifikaciju

Razlog zašto su članice Unije fokusirane na ovo poglavlje je pragmatičan – njih vjerovatno ne zanima kako se troši novac poreskih obveznika kandidata za članstvo, ali ako se u Crnoj Gori nešto dogovara mimo zakona, onda ni njihove kompanije nemaju šansu da dobiju posao u Crnoj Gori.

predmeta nabavke po broju to u svim članicama EU.

Pravni okvir kojim se reguliše područje javnih nabavki u Crnoj Gori zasnovan je na *Zakonu o javnim nabavkama*, koji je stupio na snagu januara 2012. *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama* planiran je za IV

kvartal 2013, kao obaveza u Programu rada Vlade, ali je utvrđivanje tog akta odloženo za I kvartal 2014. Propis bi trebao da utiče na poslovni ambijent – građane i privredu, kao i na budžet Crne Gore, navedeno je u objašnjenju obaveze u prošlom a i ovogodišnjem Programu rada.

Obim primjene važećeg Zakona o javnim nabavkama obuhvata ugovore o javnim nabavkama roba, o javnim uslugama i ugovore o javnim radovima. U Crnoj Gori proces dodjele ugovora u javnim nabavkama podijeljen je u tri kategorije. Ugovori sa vrijednošću jednakom ili ispod 5 000 eura podliježu neposrednoj saglasnosti, dok se metoda kupovine primjenjuje za ugovore u vrijednosti između 5.000 i 25.000 eura za usluge i robe i za radove. Što se tiče

Nijedna pravosnažna presuda za korupciju u javnim nabavkama

Jovana Marović

Koordinatorica istraživanja u Institutu Alternativa dr **Jovana Marović**, za *Evropski puls*, objašnjava da je zakonodavstvo u Crnoj Gori koje se odnosi na javne nabavke u velikoj mjeri usaglašeno s relevantnim propisima EU, s izuzetkom oblasti komunalija i odbrane, ali da su „brojni problemi“ u sprovođenju zakonodavstva.

„Odnose se, između ostalog, na ograničene kapacitete nadležnih institucija, kao i na slab nadzor realizacije zaključenih ugovora. Manjak administrativnih kapaciteta u ovoj oblasti utiče na nepravilnosti u sprovođenju zakona. EK ukazuje i na nedovoljnu transparentnost pojedinih procedura, dijeljenje jedinstvenih ugovora o javnim nabavkama na nekoliko ugovora i nedovoljno izvještavanje, što stvara uslove koji vode korupciji.“

Ona je navela da će napredak u procesu pregovora u poglavlju 5 zavisiti od dinamike usaglašavanja zakonodavstva u ovoj oblasti: *„Međutim, borba protiv korupcije u javnim nabavkama, koja je sastavni dio poglavlja 23 (Pravosuđe i temeljna prava), biće uslovljena mjerljivim rezultatima. Trenutno, postoje brojne prepreke kada je riječ o borbi protiv korupcije u ovoj oblasti, a one se odnose i na zakonska ograničenja, kao i na probleme u praksi.“*

Naime, kako objašnjava Marović, Zakon o javnim nabavkama ne utvrđuje prekršajnu odgovornost za naručioce koji dostavljaju netačne i nepotpune podatke o sprovođenju javnih nabavki. Marović je još rekla da je kao rezultat ove manjkivosti u zakonskom uređenju, DRI više puta ukazala na dostavljanje nevjerodostojnih podataka brojnih državnih organa (između ostalog Ministarstva finansija, MVPEL, Ministarstva zdravlja...).

Prema njenim riječima „manjak transparentnosti ogleda se u činjenici da se ugovori o javnim nabavkama zaključeni neposrednim sporazumom, kao najmanje transparentne procedure, ne objavljuju na Portalu javnih nabavki. *„Borbi protiv korupcije u javnim nabavkama ne idu u prilog ni činjenica da do sada nije donešena nijedna pravosnažna odluka za korupciju u javnim nabavkama“*, podvukla je Marović.

ugovora u kojima je vrijednost jednaka ili iznad 25.000 eura za servisiranje i snabdijevanje, ili iznad 50.000 eura za radove, može se primijeniti nekoliko procedura. Vrste procedura koje se koriste su otvorene, ograničene procedure pregovora sa ili bez prethodnog objavljivanja obavještenja o javnim nabavkama. Oni, takođe, uključuju okvirne sporazume (koji su ipak drugačiji od onih predviđenih u EU direktivama za klasični i komunalni sektor) i specifične procedure za konsultanske usluge.

Ono što je zamjereno u Analitičkom pregledu za pregovaračko poglavlje 5 su rokovi za postupak javne nabavke koji su kraći od onih koji su predviđeni pravilima EU. U Izvještaju o napretku Crne Gore za 2013. se navodi da sa pravnom tekovinom EU treba usaglasiti zakonodavstvo u oblasti koncesija i u nabavkama u oblasti komunalija i odbrane. Takođe, još uvijek treba usaglasiti metode nabavki i konsultantskih usluga, zatim se zahtijeva i veća transparentnost kod objavljivanja koncesionih ugovora i plaćanja, a sami registar koncesija treba biti transparentan i redovno ažuriran. *“Sprovođenje novog Zakona o javnim nabavkama koji je stupio na snagu u januaru 2012. je zabrinjavajuće. Odgovornosti Direkcije za javne nabavke, npr. praćenje i procjenjivanje sprovođenja ugovora i rizika od nepravilnosti, analiziranje kršenja i odstupaanja od dobre prakse i pružanje pravnih savjeta, još uvijek treba da se pojašne i ojačaju.”*

Osnovna nadležna tijela u sprovođenju javnih nabavki su Ministarstvo finansija, Uprava za javne nabavke, Komisija za koncesije i Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki. Ministarstvo finansija nadgleda zakonitost i svrsishodnost administrativnih akata, koordinira upravljanjem politikom javnih nabavki u Crnoj Gori. Uprava za javne nabavke je odgovorna za sprovođenje Zakona o javnim nabavkama, praćenje i sprovođenje Strategije javnih nabavki. *“Kada je u pitanju sistem pravnih sredstava, Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki je konsolidovala svoje aktivnosti od svog osnivanja 2012. U 2012. Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki je pregledala 682 slučaja, od kojih je 95% završeno, i sprovela 49 kontrola o ugovorima vrijednosti iznad 500.000 eura. Statistika je pokazala da je 42% svih žalbi podnijetih Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki prihvaćeno, i 1/3 provjerenih procedura javnih nabavki je djelimično ili potpuno poništeno. Međutim, visoka stopa poništenja odluka Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki od strane upravnih sudova je zabrinjavajuća”* ocjenjuje se u Izvještaju EK o napretku Crne Gore za 2013.

Navodi se i da Crna Gora još uvijek nije osigurala sredstva neophodna za uspostavljanje efikasne inspeksijske službe za ugovore čija je vrijednost niža od 500.000 eura, što govori o manjku kapaciteta za sprovođenje pravnih tekovina. U Izvještaju o napretku se naglašava da se ovim *“ugrožava pravilno sprovođenje zakona i nadzor ugovornih procedura kao i dodijeljeni ugovori.”*

Državna revizorska institucija je u oblasti javnih nabavki u novembru 2012. prepoznala nerealno planiranje, netransparentne procedure, pretjeranu upotrebu direktnih sporazuma i nedostatak službenika za javne nabavke i slabo izvještavanje.

Izvještaj o napretku za 2013, kao i analitički pregled, prepoznaje da je Crna Gora napravila zadovoljavajuće mjerljive rezultate, ali i da je još uvijek u ranoj fazi kada je riječ o usklađivanju javnih nabavki u oblasti komunalnih usluga, koncesija i javnih nabavki u oblasti odbrane sa pravnom tekovinom EU, te da je potrebno ojačati

sprovođenje i kapacitet sprovođenja zakona na svim nivoima.

Ulaskom Crne Gore u EU biće višestruko pojačan nadzor nad postupcima javnih nabavki. Tako će svi postupci biti objavljeni u Službenom listu EU. Za očekivati je da će se kako budemo bliži EU za svoj dio kolača boriti evropske firme koje štite jake advokatske kuće.

Ukratko, kako se budemo približavali EU sve manje će biti prostora za namještanje tendera i straha poslodavaca da se žale zbog sadašnjeg sistema "bolje

da se ne žalim, jer nikada više neću dobiti ni na jednom tenderu". Dok će se prostor za one koji su živjeli od namještenih nabavki smanjivati, budžet će biti puniji.

Pitanja za preduzetnike u Crnoj Gori glase da li su konkurisali na javnoj nabavci u nekoj od članica EU jer to mogu na osnovu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), zašto nijesu, da li imaju kadrove koji će ispitati tržište članica EU i poslati kompletnu dokumentaciju na javni oglas, što će biti kada kompanije iz EU postanu zainteresovane za dio kolača u Crnoj Gori, posebno kada su u pitanju koncesije...

Preko pravilnog rada i konkurencije, ušteda i 30%

Mersad Mujević

Direktor Uprave za javne nabavke doc. dr **Mersad Mujević** je ocijenio da je sfera javnih nabavki jedna od najvažnijih oblasti u ukupnom procesu evropskih integracija. *"Javne nabavke nijesu samo jedan od temelja na kojima počiva unutrašnje tržište EU, već i temelj sistema integriteta i odgovornosti, koji je neophodan za konsolidaciju vladavine prava i funkcionisanje demokratije. Ovo je jedna od najizazovnijih oblasti u procesu pregovaranja o članstvu"*, kazao je Mujević za *Evropski puls*.

Prema njegovom mišljenju, javne nabavke, kako u EU, tako i u Crnoj Gori predstavljaju značajno tržište. Prema procjenama, ukupna vrijednost javnih nabavki iznosi oko 15% BDP. Po njemu, ključ za efikasniju javnu potrošnju je konkurentna praksa u javnim nabavkama.

"Primjena adekvatnih postupaka javnih nabavki i velika konkurencija, kada su u pitanju javni ugovori umanjuju cijene za oko skoro i 30%. Rezultat toga je da se novac poreskih obveznika efikasnije troši, poboljšava se ekonomski razvoj, stvaraju novi uslovi i bolja konkurentnost", kaže Mujević.

Govoreći o izazovima koji Crnu Goru očekuju tokom pregovora u ovom poglavlju, on je rekao da su to, prije svega, dalja harmonizacija koju definiše Direktiva odbrane, koncesije i javno-privatna partnerstva.

"Takođe, Crna Gora će i u narednom periodu ojačavati pravnu zaštitu u oblasti javnih nabavki, obezbijediti još kvalitetan nadzor nad poštovanjem ugovora i posebno ojačati monitoring i aktivnosti u cilju sprečavanja sukoba interesa u ugovorima javnih nabavki a time pojačati antikorupcijsku politiku. Ovo je ujedno i bio glavni zadatak projekta Jačanja sistema javnih nabavki u CG 2012/13 uz dio koji se ticao bolje normativizacije postojećih rješenja Direktiva iz oblasti „sektorskih politika“. Pomenutim projektom finansiranim od strane EU osnažen je sistem elektronskog oglašavanja i obavještanja stvarajući sve pretpostavke ka zaokruživanju e - nabavki u skorije vrijeme."

On je naglasio da su u zakonu sadržani instituti poštovanja antikorupcijskih pravila i pravila o sprječavanju sukoba interesa. "Tim novim normativnim uređenjem, određeno je, da je naručilac dužan da evidentira te slučajeve, o tome sačini službenu zabilješku, podnese prijavu nadležnim organima radi preduzimanja mjera u skladu sa zakonom i obavijesti nadležni organ. Slična rješenja odrađena su i kada se radi o kršenju pravila o izbjegavanju sukoba interesa koje je naručilac dužan da evidentira i da o tome odmah obavijesti nadležni organ Uprave," objašnjava Mujević. On je zaključio da će poglavlje 5 "biti mjerilo koje govori o jačanju kontrolnih mehanizama neophodnih u cilju obezbjeđenja detaljne kontrole u izvršnoj fazi ugovora o javnim nabavkama, iz prostog razloga, jer ovo pitanje izlazi iz mandata direktiva o javnim nabavkama a time i iz naše nadležnosti... Ovdje se mora tražiti sistemsko rješenje u smislu koordinacije više institucija sistema."

Ministar unutrašnjih poslova Raško Konjević o borbi protiv korupcije na visokom nivou

Pravosnažne presude bi bile jasna poruka svima

Ministar unutrašnjih poslova **Raško Konjević** ocijenio je, u razgovoru za *Evropski puls*, da bi uspješni rezultati u borbi protiv korupcije na visokom nivou, osim represivnog dijela, imali i svoju preventivnu ulogu. Upitan kada će crnogorske institucije, uključujući i policiju, početi da ozbiljno rade na slučajevima tzv. "krupnih riba" s obzirom da, a na što i EU ukazuje, ne postoji ni jedna pravosnažna presuda

za korupciju na visokom nivou, Konjević je kazao da je borba protiv korupcije na visokom nivou prioritet u radu organa za sprovođenje zakona.

"Da bi sudovi mogli da donesu prvostepene, a potom i osuđujuće pravosnažne, presude neophodno je obezbijediti čvrste dokaze za slučajeve korupcije na visokom nivou. Njih je potrebno obezbijediti u saradnji Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova i tužilaštva, koja se realizuje

kroz koncept tužilačke istrage. Ovlašćenja policije u ovom dijelu su jasna i očekivanje menadžmenta policije i Ministarstva jeste da se ostvare rezultati u borbi protiv korupcije na visokom nivou jer bi to, osim represije bila i dobra prevencija", kazao je Konjević.

Prema njegovim riječima, ti rezultati će poslati jasnu poruku da neće biti povlašćenih nego da će svi jednako odgovarati pred zakonom bez obzira na nivo javnih ovlašćenja koja neko ima. "Saradnja policije i tužilaštva u posljednjih nekoliko mjeseci već je rezultirala nekim aktivnostima koje su poznate javnosti. Takvih rezultata biće i u narednom periodu", najavio je on.

» U javnosti su velika očekivanja od najavljenog zakona o Specijalnom tužilaštvu za borbu protiv organizovanog kriminala, terorizma i korupcije, ali istovremeno i skeptičnost zbog ocjena, između ostalog i Evropske komisije, da su crnogorske institucije politizovane? Što vi očekujete od Specijalnog tužilaštva?

Jako je važno uspostaviti snažan i nezavisan sistem za borbu protiv korupcije i organizovanog

Realizacija obaveza iz pojedinih oblasti, kao što su vanjske granice i Šengen zabtjeva značajna finansijska sredstva, koja se moraju obezbijediti kroz podršku EU.

kriminala. Analiza koju su uradili Ministarstvo pravde i Ministarstvo unutrašnjih poslova pokazala je neophodnost formiranja posebnog, na zakonu zasnovanog, Specijalnog tužilaštva za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Takođe, iskustvo zemalja regiona, u prvom redu Hrvatske i Slovenije, pokazalo je opravdanost i prednost ovog modela u odnosu na ostale. Zakon o Specijalnom tužilaštvu je u nadležnosti Ministarstva pravde, a moja očekivanja su da Crna Gora ojača borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i postigne mjerljive rezultate u ovim oblastima kako bismo ispunili privremena mjerila do kraja 2015.

» Na Ministrastvu unutrašnjih poslova je najviše obaveza iz poglavlja 24. Tu su granice, azil, ilegalne migracije, borba protiv trgovine narkoticima, ... Koje će oblasti od svih tih biti najteže, a za koje smatrate da neće biti nikavih problema?

Vlada Crne Gore usvojila je Akcioni plan za poglavlje 24, koji se sastoji od 10 oblasti, i u kojem su jasno navedene aktivnosti koje Ministarstvo unutrašnjih poslova i ostale crnogorske institucije moraju da realizuju kako bi Crna Gora ojačala institucije, ostvarila mjerljive rezultate i usvojila vrijednosti prisutne u državama članicama EU.

Sve mjere predviđene Akcionim planom moraju se realizovati kvalitetno i blagovremeno i svaka od njih, iako nije jednako zahtjevana, jednako je važna za EU integraciju. Realizacijom mjera gradimo odgovornije društvo, jačati institucije a sve u cilju da svaki građanin osjeti benefite procesa integracija. U svim oblastima postoje izazovi sa kojima crnogorske institucije moraju da se suoče, oni su identifikovani i gdje god je moguće biće rješavani u saradnji i uz pomoć evropskih partnera.

Raško Konjević

Važno je istaći da realizacija obaveza iz pojedinih oblasti, kao što su vanjske granice i Šengen, zahtijeva značajna finansijska sredstva, koja se moraju obezbijediti kroz podršku EU.

» Kakva je saradnja Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, odnosno Uprave policije i EUROPOL-a? Da li ste imali kontakte sa predstavnicima EUROPOL-a radi izvještaja o Crnoj Gori koji ta institucija treba da napravi shodno zaključcima Savjeta EU od 28. juna 2012?»

Crna Gora je 2008. potpisala Strateški sporazum o saradnji sa Europol-om, a dvije godine kasnije

potpisan je Bilateralni sporazum o uspostavljanju komunikacionog linka, nakon čega je uspostavljen sigurni komunikacioni link za razmjenu strateških podataka između Crne Gore i Europol-a. Prošle godine, usaglašen je nacrt Sporazuma o operativnoj i strateškoj saradnji između Crne Gore i Europol-a. Vlada Crne Gore ovlastila je ministra unutrašnjih poslova da, po okončanju pratećih proceduralnih aktivnosti na relaciji Europol-EK-Savjet EU, potpiše pomenuti akt.

V. Žugić

Uskoro ugovor o državnoj granici između Crne Gore i Kosova

» Crna Gora mora narednih godina da riješi pitanje granica i graničnih prelaza. Čini se da je to najosjetljivije pitanje razgraničenja Crne Gore sa Srbijom i Kosovom zbog međusobnih odnosa te dvije države. Kada i kako to konkretno i ostala pitanja razgraničenja sa drugim državama mislite riješiti?»

Kada su u pitanju granice i granični prelazi, Ministarstvo unutrašnjih poslova je u samom vrhu prioriteta planiralo zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici i graničnim prelazima sa susjednim državama, koji će doprinijeti razvoju dobrosusjedskih odnosa, stabilnosti u regionu i imaju za cilj poštovanje teritorijalnog integriteta Crne Gore i susjednih država.

U novembru 2009. potpisan je Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Albanije o obnavljanju, popravci i održavanju piramida, međupiramida i drugih graničnih oznaka duž crnogorsko-albanske državne granice, na osnovu Protokola o razgraničenju iz 1926. Takođe, u junu 2013. dogovoreno je da se na osnovu Protokola o razgraničenju iz 1926. zaključi i Ugovor o državnoj granici između Crne Gore i Republike Albanije.

Između Crne Gore i Republike Albanije funkcionišu 4 granična prelaza u međunarodnom drumskom i željezničkom saobraćaju i zaključeni su sporazumi o otvaranju ovih graničnih prelaza.

Komisija za granicu Crne Gore i BiH u potpunosti su usaglasile pravac protezanja granične linije između dvije države i parafirale Ugovor o državnoj granici između Crne Gore i BiH. Očekujemo da se na narednom sastanku granična linija ucrti na topografskoj karti i nakon sprovođenja internih procedura pristupi potpisivanju ovog ugovora. Između Crne Gore i BiH funkcioniše osam graničnih prelaza u međunarodnom drumskom, putničkom, robnom i pograničnom saobraćaju. Sporazum između Vlade CG i Vijeća ministara BiH o graničnim prelazima za međunarodni i pogranični saobraćaj potpisani su 2010.

Sa Srbijom nijesu vođeni pregovori na obavljanju poslova razgraničenja, utvrđivanja državne granice i pripremama na zaključenju ugovora o državnoj granici između Crne Gore i Republike Srbije. Između Crne Gore i Srbije funkcioniše šest graničnih prelaza u međunarodnom drumskom i željezničkom saobraćaju. U septembru 2011, u načelu je usaglašeno četiri od šest sporazuma. Očekujemo nastavak pregovora u konačnom usaglašavanju svih sporazuma i pripremi za potpisivanje.

Razgraničenje između Crne Gore i Hrvatske u nadležnosti je Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija. Između Crne Gore i Hrvatske funkcionišu dva granična prelaza u međunarodnom drumskom saobraćaju. Tokom 2013. usaglašen je Sporazum o graničnim prelazima, međutim nije usaglašen Sporazum o pograničnom saobraćaju. Pristupiće se potpisivanju oba sporazuma nakon usaglašavanja sporazuma o pograničnom saobraćaju između Vlade CG i Vlade R. Hrvatske.

Komisija Crne Gore i Republike Kosovo vode intenzivne pregovore na zaključivanju ugovora o državnoj granici između Crne Gore i Republike Kosovo. Pripreme za zaključenje ovog ugovora su u završnoj fazi. Između Crne Gore i Republike Kosova funkcioniše jedan granični prelaz za međunarodni drumski saobraćaj. Sporazumi o graničnim prelazima između Vlade CG i Vlade Kosovo su usaglašeni i očekujemo njihovo skoro potpisivanje.

Litvanci ne bi da prodaju zemlju

Litvanija planira da organizuje referendum o zadržavanju zabrane kupovine zemljišta za strance u toj državi članici EU čime bi, kako upozoravaju analitičari, prekršila propise EU o slobodnom protoku kapitala.

Litvanija se prilikom pristupanja EU 2004. obavezala da će ukinuti zabranu kupovine zemljišta za strance, pošto se okonča prelazni period koji ističe u maju 2014. Istraživanja javnog mnjenja pokazuju da je 2/3 Litvanaca protiv prodaje zemlje strancima. Referendum u Litvaniji biće organizovan, pošto su pobornici zabrane, među kojima je i stranka jednog od najvećih zemljoposjednika, prikupili potpise više od 1/10 stanovništva. Kako navodi *Reuteurs*, vlasništvo nad zemljištem je emotivno pitanje za Litvance koji su često tokom istorije bili u sastavu drugih zemalja.

Nagradna igra za bolju naplatu poreza

Portugalija, opterećena dugom, odlučila je da kroz nagradnu igru podstakne poreske obveznike da učestvuju u borbi protiv utaje poreza - od aprila će svake sedmice organizovati izvlačenje dobitnika luksuznog

automobila među građanima koji dostave fiskalne račune. Za to će biti izdvojeno 10 miliona eura. Građani će moći da dostavljaju poreskoj upravi fiskalne račune koji su im izdati počev od 1. januara, a izvlačenje će prenositi televizija. Portugalci mogu da dostave račune za kafu u kafiću, robu kupljenu u supermarketu ili za put na egzotična mjesta, a iznos računa neće biti važan za izvlačenje.

Tu je još jedna podsticajna mjera - građanima će biti omogućeno da umanje sumu koju duguju na ime poreza na prihod za 15% sume obračunate po osnovu PDV-a na računima izdatim kod frizera, automehaničara ili u restoranu. U tim sektorima često se izbjegava plaćanje poreza. Međutim, dio ekonomskih stručnjaka ukazuje da će ta vladina inicijativa pogoditi poslovne aktivnosti skromnog obima, poput malih prodavnica, frizera ili automehaničara, ali ne i sektore u kojima su velike utaje poreza, poput građevinarstva.

Šveđani najodgovorniji za volanom

Španci vole da trube dok voze, Šveđani da telefoniraju, Italijani zaboravljaju da vežu pojas, a Francuzi se plaše drugih vozača, pokazalo je istraživanje o navikama evropskih vozača koje je objavila fondacija francuske kompanije Vinci Autoroutes. Evropski vozači se slažu u jednom - da su dobri vozači, dok su kritični prema drugim vozačima. Gotovo svaki drugi ispitanik ili 47% smatra da je Švedska zemlja u kojoj su vozači najodgovorniji, a zatim Njemačka (26%) i Velika Britanija (13%). S druge strane, polovina ispitanika navodi Italijane kao najneodgovornije vozače, a zatim Špance (16%) i Francuze (14%). I sami Italijani, čak 71% ispitanika, navodi svoje sunarodnike kao najneodgovornije vozače.

Većina vozača (86%) priznaje da povremeno vozi malo brže od dozvoljene brzine i da ne poštuje preporučenu razdaljinu među vozilima, ali su pokazali i da su svjesni opasnosti na putu zbog neodgovornog ponašanja.

Poslanici EP i izbori u Azerbejdžanu

Etički komitet Evropskog parlamenta (EP) osudiće sedmoru svojih poslanika, ako se utvrdi da su za vrijeme misije posmatranja izbora u Azerbejdžanu koristili usluge

vlade te zemlje. Sedmoru evropskih poslanika, u oktobru 2013, pratilo je izbore u Azerbejdžanu ali su "zaboravili" da obavijeste EP da su otišli na poziv azerbejdžanske vlade i nijesu objavili da putuju na svojim sajtovima, što se zahtjeva novim kodeksom ponašanja EP. Pored toga, poslanici su izbore ocijenili kao slobodne dok su ostali posmatrači, poput onih iz OEBS-a, ukazali na ozbiljne probleme. Novi kodeks ponašanja u EP, usvojen u julu 2013, predviđa kazne za poslanike prekršiocje pravila koje idu od ukora do suspenzije rada u EP. Prema istom, svaki poklon, karte za fudbalsku utakmicu, izložbu ili putovanje čija cijena prelazi 150 eura mora da se objavi na sajtu EP.

Ključni nalazi o stanju podsticajnog okvira za razvoj civilnog društva u Crnoj Gori

Loš ambijent za NVO

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) izradio je prvi Izveštaj o podsticajnom okviru za razvoj civilnog društva u Crnoj Gori, a u okviru projekta "Acquis balkanskog civilnog društva: Jačanje javnog zastupanja, monitoring kapaciteta i potencijala organizacija civilnog društva", koji je finansiran od strane Evropske unije i Balkanskog fonda za demokratiju. Izveštaj je baziran na Monitoring matrici podsticajnog okvira za razvoj civilnog društva koja je kreirana od strane Balkanske mreže za razvoj civilnog društva (BCSDN) i Evropskog centra za neprofitno pravo (ECNL), i dio je serije izveštaja koji obuhvataju osam zemalja zapadnog Balkana i Turske.

Monitoring matrica predstavlja glavne principe i standarde identifikovane kao ključne preduslove za razvoj podsticajne i podržavajuće okoline za djelovanje organizacija civilnog društva. Matrica je podijeljena na tri oblasti: 1) Osnovne pravne garancije sloboda; 2) Okvir finansijske vitalnosti i održivosti organizacija civilnog društva; 3) Odnos Vlada - organizacije civilnog društva, pri čemu je svaka dalje podijeljena na niz podoblasti.

Principi, standardi i indikatori su formulisani uzimajući u obzir trenutno stanje, ali i specifičnosti u svakoj od zemalja. Temelje se na međunarodno priznatim slobodama i pravima, kao i na primjerima dobre prakse na nivou evropskih država. Matrica teži da definiše optimalne uslove za stvaranje realnog, ali i podsticajnog okvira, koji može biti kreiran od

strane javne uprave. Imajući u vidu da najveći izazovi leže upravo u implementaciji, indikatori su definisani tako da prate situaciju na nivou pravne regulative i primjene u praksi.

Tako je izrada izveštaja obuhvatila detaljnu analizu pravne regulative, ali i drugih dokumenata relevantnih za funkcionisanje organizacija civilnog sektora u Crnoj Gori, kao i istraživanje koje je CRNVO sproveo a koje je uključilo odgovore 35 nevladinih organizacija i 6 državnih organa.

Ključni nalazi Izveštaja:

- » U Crnoj Gori postoji, u velikoj mjeri, izrađen zakonski, strateški i institucionalni okvir za rad i djelovanje organizacija civilnog društva, usklađen sa međunarodnim standardima. Zakon o NVO u skladu je sa međunarodnim standardima. Usvojene su Strategija razvoja NVO i Strategija saradnje Vlade i NVO.
- » Crna Gora je jedina država kandidat za članstvo u EU koja je u rad pregovaračkih grupa za pripremu pregovora formalno uključila predstavnike civilnog društva.
- » Ipak, primjena važnih propisa za rad i djelovanje NVO, kao i saradnju Vlade sa civilnim društvom, u nekim segmentima potpuno izostaje a u nekima je nedovoljna i neefikasna.
- » Od 2011. i donošenja Zakona o NVO, ostala pravna regulativa nije usaglašena sa njim, posebno u oblasti finansiranja.
- » Donijeta je Uredba o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i NVO. Samo šest od 30 državnih organa objavilo je pozive za učešće predstavnika civilnog sektora u radnim grupama formiranim od strane državnih organa, što je oblast definisana ovom Uredbom.
- » Donijeta je Uredba o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona. Monitoring primjene ove uredbe, pokazao je da je samo tri od šesnaest ministarstava objavilo elektronski spisak zakona o kojima će se održati javne rasprave.

- » Organizacije civilnog društva u praksi nijesu prepoznate kao subjekti na koje bi državni organi prenijeli poslove pružanja određenih usluga, izrade studija i slično, iako veliki broj organizacija ima višegodišnju praksu pružanja visoko profesionalnih servisa, od kojih su samo neki – podrška ženama i djeci žrtvama nasilja, servisi za djecu sa smetnjama u razvoju, pravna savjetovališta za besplatnu pravnu pomoć i slično.
- » Postoji određen broj organizacija koji je u prethodnoj godini bio predmet nenajavljenih inspekcija rada, izviđaja policijskih organa po instrukcijama tužilaštva, a na osnovu anonimnih, neutemeljenih i nejasnih prijava. Ovi postupci ostajali bi otvoreni mjesecima, čime se direktno vršio pritisak na rad organizacija. Jedna organizacija, koja se bavi visoko senzitivnim pitanjem za naše društvo, suočavala se sa problemima neosnovanog prolongiranja registracije i kasnije promjene činjenica. Takođe, određen broj organizacija osjeća pritisak zbog kritičkog govora, postajući predmetom neobjektivnog izvještavanja i tendencioznih priloga i tekstova u medijima koji u tome uživaju podršku države.

U dijelu finansiranja u Izvještaju se zaključuje:

- » Proces finansiranja projekata organizacija civilnog društva karakteriše kontinuirano kršenje zakonskih rješenja od strane Ministarstva finansija, kao i neispunjavanje zakonom propisanih obaveza.
- » Javno finansiranje projekata organizacija civilnog društva u Crnoj Gori je nedovoljno u smislu iznosa koji se opredjeljuje za te projekte, i predstavlja najmanje izdvajanje od svih država regiona. Osim iznosa, sistem dodjele sredstava se mora umnogome urediti i definisati u kvalitetnim propisima koji će utvrditi kvalitetnu proceduru.
- » Prema Zakonu o NVO, dodjela sredstava NVO od strane države vrši se od strane posebne Komisije formirane za tu svrhu. Međutim, ni nakon dvije godine od donošenja Zakona, nijesu stvoreni zakonski preduslovi za formiranje Komisije. Dakle, finansiranje NVO od strane države obavlja se na način koji nije u skladu sa Zakonom.

- » Finansiranje NVO iz budžeta lokalnih samouprava karakterišu nedovoljno jasno definisani kriterijumi. Neke lokalne samouprave ne dodjeljuju novac NVO usljed nedostatka novca, uprkos činjenici da su sredstva za NVO predviđena budžetom.
- » Državna finansijska podrška za NVO u posljedje dvije godine smanjena je za 50%.

Stoga, očigledno je da u Crnoj Gori jos uvijek ne postoji podsticajni okvir za rad i djelovanje organizacija civilnog društva. Za sada, postavljeni su formalno pravni i institucionalni preduslovi koji u praksi još uvijek ne pokazuju prave rezultate. Potrebno je još dosta rada da postojeća rješenja zažive u praksi, ali ono što je jednako važno, jeste da donosioci odluka prihvate ulogu civilnog društva kao neophodnog korektivnog faktora društvenih dešavanja.

Izvještaj je dostupan u elektronskoj formi, na engleskom i na crnogorskom jeziku na sajtu CRNVO-a www.crnvo.me

Poglavlje 14: Saobraćajna politika

Eliška Veselá

Poglavlje 14 se odnosi na sve vrste prevoza – drumski, željeznički, unutrašnju plovidbu, kombinovani, vazdušni i pomorski prevoz, pri čemu Evropska unija teži integraciji različitih saobraćajnih sektora. Cilj saobraćajne politike je da omogući racionalan prevoz roba i putnika unutar Unije i na međunarodnom nivou, kroz poboljšanje funkcionisanja unutrašnjeg tržišta i promovisanje bezbjednih, efikasnih, ekoloških i korisnički orijentisanih prevoznih usluga.

Primjenom zakonodavstva u ovoj oblasti razvija se djelotvoran saobraćajni sistem koji nudi visok stepen održive mobilnosti širom EU, štiteći životnu sredinu, ali i bezbjednost građana i građanki. Značajan dio *acquis*-a se sastoji od uredbi i odluka. Shodno tome, mora biti osigurana njihova direktna primjena od dana pristupanja. Međutim, drugi dio *acquis*-a se sastoji od direktiva koje je potrebno prenijeti u pravni sistem države u razumnom vremenskom periodu. Zakonske odredbe su povezane sa tehničkim i bezbjednosnim standardima, kontrolom državne

pomoći i liberalizacijom tržišta u kontekstu unutrašnjeg transportnog tržišta.

Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore bilježi izvjestan napredak u oblasti drumskog prevoza donošenjem Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. Takse za strana vozila i eko takse su ukinute, čime je otklonjena jedna od kritika EU. Crna Gora je u decembru 2011. usvojila Akcioni plan za implementaciju Strategije poboljšanja bezbjednosti u drumskom saobraćaju, a u junu 2012. i Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Potrebna su dalja usklađivanja sa *acquis*-em iz oblasti bezbjednog drumskog prevoza opasnih materija i roba. Propisano razdoblje vožnje i razdoblje mirovanja, kao i upotreba tahografa su u Crnoj Gori usklađeni sa socijalnim i pravnim tekovinama EU. U Izvještaju se konstatuje da su kapaciteti, opremljenost i brojnost inspeksijskih službi na drumovima još nedovoljno razvijeni. Nepovoljan je i tretman puteva u međunarodnim strateškim dokumentima, posebno u transevropskoj transportnoj mreži u kojoj nema ni jednog kilometra crnogorskih puteva. Putna mreža je generalno slabo razvijena, a kvalitet postojećih puteva daleko ispod evropskog standarda.

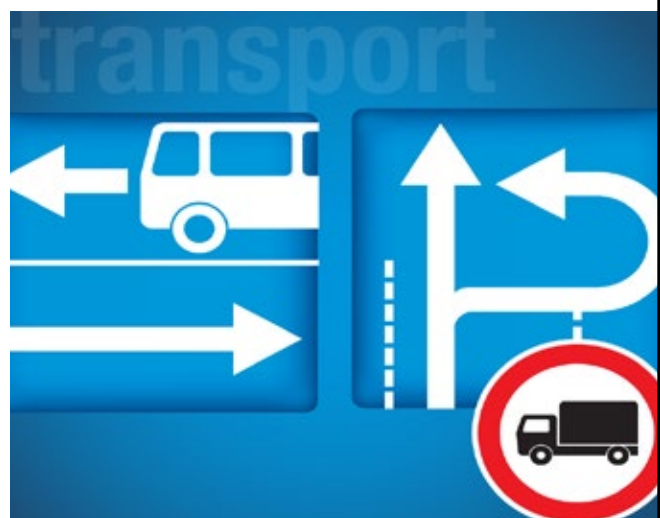
Oblast željezničkog prevoza podrazumijeva pristup i tržištu i infrastrukturi, kao i tehničke i bezbjednosne uslove. Crna Gora će u toj oblasti morati da uloži napore kako bi uskladila svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU. Pravila o obavezama i pravima putnika su u željeznički prevoz uvedena Zakonom o obligacionim odnosima. Ipak, mora se insistirati na daljem usklađivanju zakonodavstva o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju, jer taj vid saobraćaja karakteriše nizak nivo kvaliteta postojeće mreže, bezbjednosti, nedovoljno korišćenje kapaciteta, nekonkurentnost i loša povezanost sa regionalnim transportnim tokovima koji su uslov dalje održivosti. Već duže vrijeme nema značajnijih investiranja u željezničku mrežu. Pruga Beograd – Bar, koja ima strateški privredni i ekonomski značaj u regionu, decenijama nije rekonstruisana. Kada je riječ o administrativnim kapacitetima,

neophodno je značajno poboljšanje. Prema Izvještaju o napretku, željeznička upra još nije u potpunosti operativna, a njeni administrativni kapaciteti ostaju slabi. Upravi treba dati više ovlaštenja, posebno da propisuje kazne i da traži bilo koju informaciju od željezničkih kompanija. Kako bi se ispunili zahtjevi Unije, potrebno je ustanoviti nezavisna tijela, kao organe nacionalne bezbjednosti i tijela za istraživanje saobraćajnih nesreća.

Iako vazdušni saobraćaj nije toliko zastupljen u Crnoj Gori, kao u drugim državama EU, ipak mora biti usklađen sa zakonodavstvom EU. Crna Gora je potpisala Sporazum o zajedničkom evropskom vazdušnom prostoru (ECAA), čijom primjenom je postignut izvjesni napredak. Međutim, i dalje postoji niz stvari koje je potrebno prilagoditi, npr. primjenu sistema za upravljanje bezbjednošću na aerodromu i uvođenje Zakona o vazdušnom saobraćaju. Pitanje za koje je potrebno uložiti dodatne napore je ono u dijelu institucionalizacije tijela za istraživanje saobraćajnih nezgoda, njegove nezavisnosti, kao i uopšteno jačanje administrativnih kapaciteta u oblasti vazdušnog saobraćaja. Potrebno je preduzeti mjere da bi se ispunili zahtjevi u oblasti ekoloških uslova, zaštite putnika i aviobezbjednosti. Saobraćajna politika Unije obuhvata i pitanja kao što su radno vrijeme, dužina letjenja, vrijeme odmora i druge mjere za zaštitu članova vazduhoplovne posade koje su uspješno realizovane u Crnoj Gori. Direktiva o održavanju aviona na zemlji (eng. *groundhandling*) je sprovedena, ali je potrebno još napora da se poboljša njena primjena. Ne postoji urađena procjena kapaciteta aerodroma, i oni su još nedovoljno spremni za prihvatanje intenzivnijeg interevropskog i interkontinentalnog saobraćaja. Dodatno, neophodno je osigurati naplate aerodromskih usluga na ravnopravnoj osnovi i za domaće i za strane prevoznike u cilju usklađivanja sa principom zabrane diskriminacije.

Sprovođenjem pravnih tekovina pomorskog saobraćaja EU ima tendenciju da se u svim državama članicama garantuje pristup tržištu i da se teži određenim tehničkim i društvenim uslovima, kao i pomorskoj sigurnosti i bezbjednosti. Bilo

kakva ograničenja u pristupu međunarodnim uslugama linijskog brodarstva između Crne Gore i stranih luka nijesu dozvoljena. Iako je krajem prošlog vijeka činio okosnicu privrednog i ekonomskog razvoja države, pomorski saobraćaj u Crnoj Gori gotovo da ne funkcioniše, što je posljedica ukupne društveno-ekonomske situacije i zaostajanja u privrednom razvoju zemlje. Luke u Crnoj Gori ne zadovoljavaju u potpunosti stroge i skupe evropske i svjetske standarde, a njihovi kapaciteti ostaju nedovoljno iskorišćeni. U tom smislu, prednjači Luka Bar koja je odavno izgubila trku sa konkurencijom iz regiona. Neiskorišćenost kapaciteta ove luke povlači za sobom i neiskorišćenost drumskih i željezničkih mreža. Dubina Luke Bar je, takođe, ispod evropskih standarda i u nju se ne mogu usidriti veći teretni i putnički brodovi, kao ni kruzeri. Nerazvijena je služba traganja i spasavanja. Socijalni uslovi za pomorce moraju biti u skladu sa direktivama Evropske unije. Oblast pomorske sigurnosti je prilično rasprostranjena i obuhvata sigurnost brodova, standarde za brodske inspekcije i nadzorne organizacije, obuku inspektora, nadgledanje saobraćaja i propisane uslove za posadu (ljekarsko uvjerenje, radno vrijeme/vrijeme odmora, itd.). Napredak je ostvaren u oblasti rukovođenja otpadom, zajedno sa usvajanjem novog Zakona o zaštiti mora od zagađenja sa plovniha objekata u aprilu 2011. Međutim, pažnju treba usmjeriti i na zahtjeve sigurnosti u pomorskoj oblasti.

Prema Ugovoru o funkcionisanju EU u oblasti saobraćajne politike *acquis* treba usmjeriti prije svega na međunarodni transport koji se tiče države pojedinačno, uslove po kojima nerezidentni prevoznici mogu da rade, transportne usluge u drugim državama članicama i mjere za unaprijeđenje saobraćajne bezbjednosti. Na taj način Unija pokušava da objedini uslove u različitim državama članicama u cilju postizanja prevoznog sistema identičnog u cijeloj EU.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Crne Gore i EU utvrđuje se da „saradnja može naročito stremiti restrukturiranju i modernizaciji crnogorskih vidova prevoza, unapređujući slobodno kretanje putnika i roba, povećavajući pristup transoprtnom tržištu i objektima, uključujući luke i aerodrome. (...) cilj saradnje bi trebao biti postizanje standrada poslovanja uporedivih sa onima u Zajednici kao i razvijanje transportnog sistema u Crnoj Gori usklađenog i kompatibilnog sa sistemom Zajednice, i poboljšanje zaštite životne sredine u prevozu.” Kako SSP propisuje, Crna Gora treba da obezbijedi nesmetan drumski tranzitni promet preko zemlje, garantuje progresivnu harmonizaciju transportnog zakonodavstva Crne Gore sa onim u zajednici i osigura efikasnu primjenu principa nediskriminacije. Sve to znači da ne preduzima ikakve restriktivne ili diskriminatorne mjere i da ukine bilo koje postojeće administrativne i tehničke prepreke.

Smanjenjem razlika između saobraćajnih sistema država članica pospješuje se ukupni ekonomski rast zemalja, ali i cijele Unije. Ispunjavanje kriterijuma EU će pratiti i promjene u Crnoj Gori, koja će se na početku susresti sa brojnim izazovima, ali u cjelini Crna Gora dobija takav saobraćajni sistem koji uzima u obzir ekonomske, socijalne i ekološke potrebe društva.

- » *Procjenjuje se da privatna domaćinstva na području EU godišnje potroše 750 milijardi eura od čega 15% otpada na saobraćajne troškove.*
- » *Crnogorske pruge spadaju u red izuzetno sporih pruga i na više od 50% željezničke mreže saobraća se brzinom ne većom od 50 km/h.*
- » *Sektor prevoza danas generiše oko 10% bogatstva EU i upošljava preko 10 miliona ljudi, a njegov značaj svakim danom je primjetniji zbog visokog stepena rasta priroda.*
- » *EU ima 4.5 miliona kilometara puteva, 212 500 kilometara željeznica i 41 000 kilometara vodenih puteva u unutrašnjosti kopna.*

Izvor: <http://media.cgo-cce.org/2013/10/ocemupregovaramo.pdf>

Evropska komisija objavila dugo očekivani izvještaj o korupciji u 28 država članica

Najviše korumpirani političari, najmanje tužioci

Početkom februara, Evropska komisija je konačno objavila dugo očekivani izvještaj o korupciji u 28 članica evropske porodice. Evropska komisija navodi da je njihova skromna ambicija bila tek da pokrenu diskusiju o korupciji u EU i identifikuju najbolje načine za borbu protiv ove pošasti.

Sa druge strane, komesarka za unutrašnje poslove EU **Cecilia Malmström** kaže da rasprostranjenost korupcije u Uniji „oduzima dah“, i upozorava da su troškovi korupcije na nivou EU jednaki njenom ukupnom budžetu – oko 120 milijardi eura godišnje. „Jednostavno ne radimo dovoljno“, tvrdi Malmström. „To stoji za sve države članice. Postojeći zakoni i politike se ne sprovode kako treba, i čini se da nema političke volje da se korupcija u potpunosti iskorijeni“.

Izvještaj o korupciji i prpratni paket preporuka su u izradi još od juna 2011, kada je komesarijat za unutrašnje poslove najavio uspostavljanje novog mehanizma za izvještavanje o korupciji. Izvještaj sadrži detaljne pojedinačne analize institucionog i pravnog okvira u svim zemljama, strategije borbe protiv korupcije, procjenu njihove primjene na terenu i preporuke za poboljšanje učinka borbe protiv korupcije.

„Nadamo se da će izvještaj ponuditi svima – političarima, državnim službenicima i medijima – set korisnih mjera za unaprijeđenje borbe protiv korupcije na nacionalnom nivou“, kazala je Malmström.

Prema nalazima istraživanja Eurobarometra, koji se nalazi u sklopu izvještaja Komisije, ogromna većina (76%) Evropljana smatra da je korupcija raširena u njihovoj zemlji. Najveći stepen korumpiranosti Evropljani vide među političarima. Gotovo 60% ispitanika smatra da je zloupotreba vlasti radi lične koristi raširena među političkim partijama (59%) i među političarima uopšte (56%), kako na državnom tako i na lokalnom nivou. Oko polovine ispitanika smatra da je korupcija uobičajena među državnim službenicima koji odlučuju o rezultatima javnih tendera (45%) i dodjeli građevinskih dozvola (43%). Tek nešto manji broj smatra da je korupcija raširena u privatnim firmama (38%), policiji i

Komesarka za unutrašnje poslove EU Cecilia Malmström kaže da rasprostranjenost korupcije u Uniji „oduzima dah“, i upozorava da su troškovi korupcije na nivou EU jednaki njenom ukupnom budžetu – oko 120 milijardi eura godišnje

carini (36%), bankama i finansijskim institucijama (36%) i među inspektorima (36%). Najmanje korumpirani, prema mišljenju Evropljana, su javni tužioci (19%), službenici u institucijama socijalne zaštite (18%) i u obrazovanju (16%). Sa druge strane, samo 5% ispitanika misli da korupcija nije raširena ni u jednoj od ovih oblasti.

Više od polovine ispitanika (56%) smatra da je stepen korupcije u njihovoj zemlji povećan u posljednje tri godine, što ukazuje na to da je kriza negativno uticala na napore vlasti da se izbore sa korupcijom

Previše diplomatije?

Izvještaj daje pregled stanja u državama članicama u pogledu zakonodavstva, institucionalnog okvira i oblasti koje su posebno problematične u svakoj od njih, i ukazuje na neke „dobre prakse“ poput nedavno usvojenog finskog zakona o finansiranju političkih subjekata ili na skorašnje uspjehe anti-korupcijskih tijela u Sloveniji, Rumuniji, Hrvatskoj i Letoniji.

Sa druge strane, Komisija se uzdržala od svakog pokušaja da rangira države članice po stepenu korumpiranosti, insistirajući da u svakoj od njih ima prostora za poboljšanje. Na konferenciji za štampu, komesarka Malmström je čak pažljivo izbjegla da pomene razlike između sjevera i juga Evrope, priznajući samo da su Bugarska i Rumunija kategorija za sebe, u kojoj je neophodno dalje praćenje.

U dijelu izvještaja koji se odnosi na konkretne primjere korupcije, države članice se ne pominju po imenu. Prema saznanjima *EurActiva*, članice EU su se oštro protivile bilo kakvom prozivanju, zbog čega je na kraju izvještaj kasnio nekoliko mjeseci. U dokumentu sada stoji samo da je

„u nekim članicama“ najveći problem „rizik od korupcije u procesu javnih nabavki“, dok „u drugim“ finansiranje političkih stranaka nije dovoljno transparentno. Raširena korupcija među lokalnim vlastima je još jedan od primjera, gdje „mnogi pacijenti“ moraju da „podmite ljekare da bi dobili odgovarajuću njegu“.

„U jednoj od članica, u najvećem dijelu slučajeva nelegalnog finansiranja političkih stranaka novac dolazi od organizovanih kriminalnih grupa“, upozorava izvještaj, ne pominjući Italiju. Jednako odsutne su konkretne reference na političke partije ili pojedince. U izvještaju se tako pominju „istrage protiv bivšeg blagajnika jedne političke partije“ u Španiji, gdje je sadašnji premijer, **Mariano Rajoy**, prošle godine dospio u žižu javnosti zbog korupcijskog skandala, pravdajući se da je „pogriješio samo u tome što je vjerovao bivšem blagajniku, **Luisu Bárcenasu**“.

U dijelu izvještaja koji se odnosi na konkretne primjere korupcije, države članice se ne pominju po imenu. Prema saznanjima EurActiva, članice EU su se oštro protivile bilo kakvom prozivanju, zbog čega je na kraju izvještaj kasnio nekoliko mjeseci.

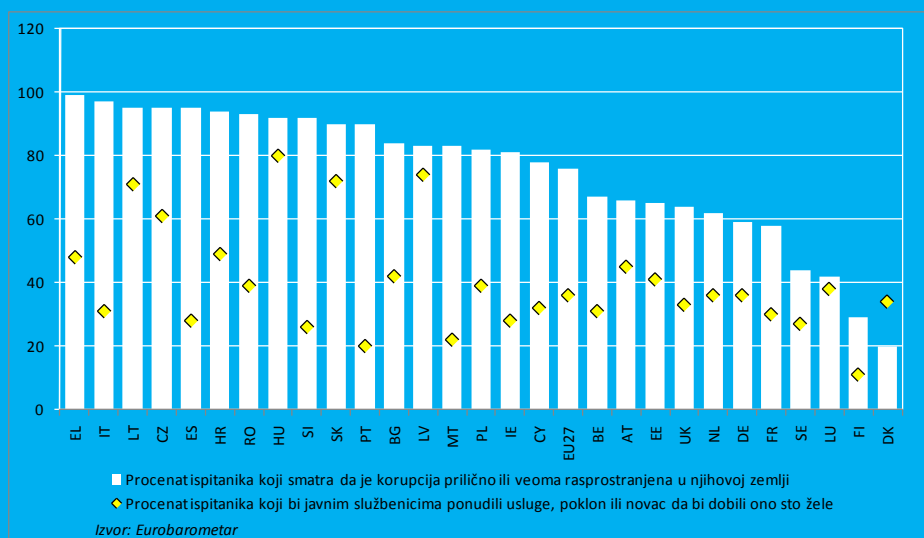
Španiju je nedavno potresla još jedna korupcijska afera, ovaj put vezana za princezu **Cristinu**, najmlađu ćerku španskog kralja **Juan Carlosa**. Malmström kaže da je raspravljano i o tome da se sprovede istraga o korupciji u evropskim institucijama, ali da je odlučeno da Evropska komisija ne bi mogla da nezavisno sprovede istragu nad samom sobom.

Izvor: Euractiv

Podmićivanje službenika prihvatljivo za trećinu

Prema nalazima studije Eurobarometra koji prati Izvještaj EK o korupciji, 3/4 Evropljana smatra da je korupcija u njihovoj zemlji raširena pojava. U to su najubjeđeniji stanovnici Grčke (99%), Italije (97%), Litvanije, Španije i Češke (po 95%), Hrvatske (94%), Rumunije (93%), Slovenije (91%), Portugala i Slovačke (po 90%). Skandinavske zemlje su jedine članice EU u kojima većina građana smatra da je korupcija rijetkost – 75% u Danskoj, 64% u Finskoj, i 54% u Švedskoj.

Sa druge strane, čak 1/3 građana EU smatra da je neki oblik podmićivanja prihvatljiv: 36% ispitanika kaže da je barem u nekim slučajevima prihvatljivo ponuditi uslugu, poklon ili novac javnim službenicima kako bi građani dobili ono što žele. Najveći nivo tolerancije prema korupciji je zabilježen u Mađarskoj (80%), Litvaniji (74%), Slovačkoj (72%), Letoniji (71%) i Češkoj (61%). Zemlje u kojima najmanje ispitanika smatra da je nudenje mita ili usluga državnim službenicima prihvatljivo su Finska (11%), Portugal (20%) i Malta (26%).

Zviždači u regionu rijetko prijavljuju korupciju u javnim institucijama jer ih vlasti ne štite dovoljno

Džabe zviždiš, kad policija i tužilaštvo ne žele da čuju

Nedovoljna podrška i zaštita od strane vlasti glavni su razlozi što zviždači ne prijavljuju kriminal i korupciju u javnim institucijama, kažu radnici u regionu.

Jasmina Jovev, bivša šefica kabineta sisačke županice **Marine Lovrić-Merzel**, izjavila je 2. februara na hrvatskoj državnoj televiziji da joj je Lovrić-Merzel naložila da izdaje lažne račune i da je županica koristila županijske fondove u lične i stranačke svrhe. Lovrić-Merzel je otpustila Jovevu prije godinu dana. Premijer **Zoran Milanović** izjavio je da će biti utvrđene činjenice kako bi se ustanovilo ko nije u pravu - Lovrić-Merzel ili Joveva. „Pričao sam sa Merzelovom. Neko je ovdje u ozbiljnoj nevolji - ili ona ili osoba koja je optužuje za ozbiljan kriminal. Optužbe su o pustošenju državnog budžeta“, rekao je premijer na konferenciji za novinare.

Vesna Balenović, osnivačica udruženja Zviždač u Zagrebu, vodi sličnu bitku nakon što je prijavila korupciju u državnoj naftnoj kompaniji „Ina“ 2001. Naime, pošto je Balenovićeva prijavila policiji navodnu korupciju, koja se odnosila na 100 miliona eura, odmah je otpuštena. Visoki zvaničnici i rukovodioci „Ine“ do sada su podnijeli 10 tužbi protiv nje. „Ja sam za 11

Zviždači u Hrvatskoj su potpuno nezaštićeni. Postoji oko 200 zviždača koji nam se anonimno i redovno javljaju, ali zbog straha ne smiju javno da progovore o korupciji, kaže Vesna Balenović, osnivačica udruženja Zviždač u Zagrebu

godina izgubila zdravlje, pretrpjela bezbroj prijetnji i ucjena. Na žalost, bojim se da će se Jasmini desiti ono što se desilo i meni. Zviždači u Hrvatskoj su potpuno nezaštićeni. Postoji oko 200 zviždača koji nam se anonimno i redovno javljaju, ali zbog straha ne smiju javno da progovore o korupciji“, rekla je Balenovićeva za SETimes.

Eksperti kažu da država treba da usvoji zakon kako bi zaštitila zviždače. „Mislim da je to u prošlosti pokušavano, ali taj zakon nikada nije stupio na snagu, jer su ga uvijek predlagale opozicione stranke. Dakle, možemo zaključiti da nema političke volje da se jedan takav zakon donese“, rekao je **Davor Đenero**, profesor na Fakultetu političkih nauka u Zagrebu, u izjavi za SETimes.

U decembru je državni parlament Bosne i Hercegovine (BiH) usvojio Zakon o zaštiti zviždača, prvi te vrste u regionu

U decembru je državni parlament Bosne i Hercegovine (BiH) usvojio zakon o zaštiti zviždača, prvi te vrste u regionu. Zakon je stupio na snagu 1. januara 2014.

Zakon pruža specijalan status zviždačima i štiti ih od otkaza i drugih štetnih efekata kada su u pitanju institucije koje oni prijavljuju. Zakonom je, takođe, predviđeno da institucija mora da preda svu dokumentaciju o zviždaču istražnim agencijama. „Suština zakona je da država sada štiti zviždača od odmazde osobe

Prije dvije godine, Evropska komisija je usvojila smjernice vezane za prijavljivanje nepravilnosti kako bi podstakla službenike da prijavljuju slučajeve korupcije. Zvaničnici EU rekli su da su tim smjernicama zapošljenima pružena uvjerenja da će im Komisija dati savjet i zaštitu

ili institucije koju je prijavio. Ovaj zakon će ujedno služiti i kao stimulans svim osobama koje rade u institucijama BiH da prijavljuju korupciju ukoliko znaju za nju i ukoliko za to imaju dokaze. Ovo je samo još jedna u nizu bitnih mjera koje država preduzima kako bi se izborila sa korupcijom“, kaže **Šefik Džaferović**, poslanik u parlamentu BiH.

Prije dve godine Evropska komisija je usvojila sopstvene smjernice vezane za prijavljivanje nepravilnosti kako bi podstakla službenike da prijavljuju slučajeve korupcije. Zvaničnici EU rekli su da su tim smjernicama zapošljenima pružena uvjerenja da će im Komisija dati savjet i zaštitu.

„U prvoj rečenici naših smjernica jasno se navodi: 'Postojanje procedura za iznošenje zabrinutosti oko prevare, korupcije i drugih ozbiljnih prestupajerelevantno za sve odgovorne organizacije i za ljude koji u njima rade'. Ne bih izdvojio naše kandidate kao zemlje kojima su posebno potrebna takva pravila. Važno je za sve da imaju takva pravila“, kaže **Antonio Gravili**, portparol EK za međuinstitucionalne odnose i administraciju, u izjavi za *SETimes*.

On je naglasio da je važno za sve organizacije da podstaknu legitimno prijavljivanje nepravilnosti i zaštite zviždače. Svaka organizacija treba da preuzme odgovornost za to, umjesto da se oslanja na državu. „Komisija ide još dalje. Prijavljivanje nepravilnosti nije samo mogućnost, nego i obaveza. U smjernicama se jasno ukazuje da 'osoblje ima obavezu da prijavi ozbiljne nepravilnosti'“, dodaje Gravili.

Građani kažu da su ohrabreni kada neko javno izađe sa informacijama o korupciji. „Definitivno bih prijavio korupciju da radim u nekoj javnoj instituciji. Po mom mišljenju, najvažnije je da je javnost na tvojoj strani. Onda ne možeš da izgubiš. Ta borba sigurno nije laka, ali se na kraju isplati. Svi će te gledati kao heroja“, kaže **Stevan Vukčević**, inženjer iz Podgorice, u izjavi za *SETimes*.

Izvor **SETimes.com**.

Međugeneracijsko učenje za evropsko aktivno građanstvo

U Podgorici je 25. februara održan nacionalni seminar *Međugeneracijsko učenje za evropsko aktivno građanstvo* u organizaciji Centra za građansko obrazovanje (CGO) koji je okupio preko 50 srednjoškolaca/ki, studenata/kinja, članova/ca udruženja penzionera i vojnih penzionera. Seminar je otvorila **Mirela Rebronja**, koordinatorka programa u CGO-u, predstavljajući istoimeni projekat čiji je cilj pružanje prilike najmlađim i najstarijim građanima/kama (starosne dobi do 30 i preko 65 godina) da zajedno – kroz seminare, debate i radionice – analiziraju razloge evropskih integracija, podstaknu diskusiju o uticaju politika Evropske unije na svakodnevni život građana/ki i otpočinu međugeneracijski dijalog o značaju evropskih vrijednosti stičući pri tom neophodna znanja za aktivno učešće u demokratskim procesima EU. Nakon toga, ona je imala izlaganje na temu *«Aktivno građanstvo ne poznaje granice»*. **Vladimir Vučković**, saradnik na programima u CGO-u je imao prezentaciju na temu *«Ujedinjena Evropa – istorija i razvoj Evropske unije»*, počev od ideje koja je vodila nadnacionalnom organizovanju, preko talasa proširenja, izazova unutar razvoja Unije, reformi institucionalne strukture, kao i iskustvima iz regiona, posebno navodeći kao primjer Hrvatsku, koja je ušla u EU u posljednjem (šestom) talasu proširenja. **Boris Marić**, viši pravni savjetnik i član Radne grupe za pripremu pregovora o poglavlju 23, je govorio na temu *«Evropski put Crne Gore – Crna Gora od nestanka SFR Jugoslavije do danas»*, fokusirajući se na noviju crnogorsku istoriju kroz četiri izdvojene tačke – AB revoluciju, napad na Dubrovnik, referendum iz 1992. i referendum iz 2006, a zatim i na hronologiju događaja od potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) 2007. do 18. decembra 2013, kada je zvanično otvoreno pet novih pregovaračkih poglavlja između Crne Gore i EU. Nakon ovih izlaganja, vođena je vrlo dinamična diskusija na temu *«Život između dva sistema – SFRJ i Evropska unija kroz priče građana i građanki»*.

Projekat *Međugeneracijsko učenje za evropsko aktivno građanstvo* istovremeno se sprovodi u Italiji, Francuskoj, Bugarskoj, Sloveniji, Švedskoj i Crnoj Gori, uz podršku programa «Evropa za građane». Crna Gora je sa Evropskom komisijom 24. oktobra 2012. potpisala Memorandum o učešću u programu «Evropa za građane», a ovo je jedan od prvih projekata koji se finansira iz tog programa sa aktivnostima u Crnoj Gori, a koje realizuje CGO sa svojim partnerima iz pet drugih država članica EU-a.

Koalicija KORAK za LGBT prava

U Prištini je 14. februara, u okviru regionalnog projekta *Umrežavanje civilnog društva u vezi sa ugroženim ljudskim pravima u Srbiji, Crnoj Gori i Kosovu*, koji sprovodi koalicija za ravnopravnost KORAK održana konferencija na temu *«LGBT prava u regionu»*. Konferencija je okupila oko 40-tak predstavnika institucija i civilnog društva iz sve tri zemlje koje sprovode projekat u cilju formiranja regionalne LGBT mreže, koja će se baviti praćenjem stanja u oblasti prava LGBT osoba, kao i regionalnim povezivanjem i uspostavljanjem saradnje radi iniciranja zajedničkih aktivnosti i projekata usmjerenih ka poboljšanju prava i položaja seksualnih manjina. Na konferenciji su ispred Centra za građansko obrazovanje (CGO) učestvovali **Tamara Milaš**, saradnica na programima i **Petar Đukanović**, koordinator programa koji je i govorio u okviru panela «Evropske integracije i prava LGBT osoba».

KORAK je koalicija nevladinih organizacija iz Srbije, Crne Gore i Kosova, organizovana sa ciljem borbe protiv diskriminacije na regionalnom nivou. Članice KORAK-a su: Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM, Beogradski centar za ljudska prava, CHRIS Mreža, Gej Strejt Alijansa iz Srbije, zatim Centar za građansko obrazovanje (CGO) i LGBT Forum progres iz Crne Gore, i Fond za humanitarno pravo i Inicijativa mladih za ljudska prava iz Kosova.

Spremni za Evropu!

U okviru projekta „Spremni za Evropu“, 5. februara je potpisan Memorandum o saradnji između Radio Televizije Crne Gore (RTCG), Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore, Ministarstva prosvjete Crne Gore, Centra za građansko obrazovanje (CGO) i Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), a koji se odnosi na saradnju tokom realizacije ovog projekta koji ima za cilj da doprinese inteziviranju komunikacije evropskih integracija sa crnogorskim građanima/kama. Cilj projekta je podizanje svijesti u domenu informisanja, spoznaje i edukacije srednjoškolske populacije o evropskim integracijama u 21 opštini Crne Gore.

Projektom „Spremni za Evropu“ su planirane posjete i radionice u srednjim školama širom Crne Gore, promovisanje važnih segmenata procesa evropskih integracija, produkcija emisija na RTCG kojima će se gledaoci bolje upoznati i edukovati o procesu evropskih integracija Crne Gore, institucijama EU, evropskoj kulturi, i brojnim drugim zanimljivostima iz EU. U projektu će učestvovati najbolji i najinformisaniji đaci u oblasti evropskih pitanja, koji će biti odabrani na osnovu rezultata testiranja koje će se obaviti u svim školama. Svaka škola će imati po tri predstavnika koji će se takmičiti u kvizu na RTCG-u.

Tokom februara, predstavnici RTCG, CGO i CRNVO su obišli srednje škole u gotovo svim crnogorskim opštinama kako bi direktno upoznali profesore/ke i učenike/ce sa projektom, a sa posebnim fokusom na kviz koji je prvi takve vrste u Crnoj Gori.

Projekat „Spremni za Evropu“ finansijski podržava Delegacija EU u Crnoj Gori, a RTCG ga realizuje u saradnji sa Centrom za građansko obrazovanje (CGO) i Centrom za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO).

Kako nabavljaju crnogorske opštine?

Studija »Kako nabavljaju crnogorske opštine?« je predstavljena na konferenciji za medije u Centru za građansko obrazovanje (CGO), 18. februara, a na njoj su govorili **Nikola Djonović** (CGO), koordinator projekta »Korupcija na lokalnom nivou – nulta tolerancija!«, **Marko Sošić**, istraživač javnih politika (Institut alternativa) i **Jovana Marović**, koordinatorka istraživanja (Institut alternativa) i jedna od autorki studije.

Studija je pripremljena u okviru projekta "Korupcija na lokalnom nivou – nulta tolerancija!", koji sprovodi Centar za građansko obrazovanje (CGO) u saradnji sa NVO Institut alternativa (IA) iz Podgorice, NVO Bonum iz Pljevalja i NVO Nada iz Herceg Novog, uz podršku Evropske unije posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori kroz IPA 2011 i kofinansiranje Norveške kraljevske ambasade.

UN Summer School in Tarrytown, New York

The conviction that youth are a driving force for positive social change is the basis for the UNAOC-EF (United Nations Alliance of Civilizations – Education First) Summer School. This week-long summer school brings together 75 youth from across the globe, to address pressing global challenges, within the context of cultural and religious diversity. The highly interactive program will immerse participants in the essentials of global citizenship.

The UNAOC-EF Summer School will be held on EF's historic American campus in Tarrytown, New York, from 16 - 23 August 2014. Participants will be hosted on the center's 25-acre campus, which boasts on site residences, student lounges, a fitness center and swimming pool. One highlight of this year's Summer School will be a guided tour of the United Nations headquarters in New York City, where participants will explore a variety of exhibits detailing the history of the UN and learn about how the UN addresses issues such as disarmament, peace and security.

Eligibility criteria:

- » be between the ages of 18 and 35 years old on 16 August 2014 — the start of the UNAOC – EF Summer School;
- » be linked to an organization or a network (e.g. youth council, youth NGO, not-profit organization, youth-led organization, community organization, faith-based organization, youth network or platform, college, university), or be a social entrepreneur, blogger, intern or volunteer;
- » hold a passport valid until at least March 2015 (for a visa to be issued, a passport needs to be valid for at least 6 months after the expected date of entry into the country);
- » possess upper-intermediate English proficiency.

The selection of the 75 participants will be based on responses to essay questions regarding motivation as well as past and future involvement in issues to be tackled during the Summer School. In addition, the organizers will take a look at your professional and/or educational and/or volunteering background to see how it is positioning you in a way that would help you disseminate what you will learn. Also, the applicants' level of English proficiency will play a role in the selection process. Lastly, balance in terms of region and gender will be respected in the final selection.

Deadline: 22 April 2014 at 23:59 New York City local time.

Read more at official web site : <http://www.unaocefsummerschool.org/>

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert od 2005. Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Glavni i odgovorni urednik: Vladan Žugić
Uređivački kolegijum: dr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević, Svetlana Pešić
Prevod i lektura: CGO
Prelom i ilustracije: Dragana Koprivica
Produkcija: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Adresa redakcije: Njegoševa 36/1 Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327 ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org
Evropski puls možete preuzeti na sajtu **www.cgo-cce.org** ili se pretplatiti za direktnu mjesečnu elektronsku dostavu putem maila **ep@cgo-cce.org**

